

Anvisningar och riktlinjer för VA-projektering och ledningsbyggande

Strängnäs kommun

TEKNISK STANDARD 2021-03-29

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Inledning	2
2	Dag- och dränvatten	2
3	VA-material.....	2
4	Ledningsdimensioner och lutningar	2
5	Läggingsdjup, ledningsplacering.....	3
6	Ledningar i närheten till träd	3
7	LTA, Lätt tryckavlopp, ledningar i isolerlåda	4
8	Isolering/frostskydd av ledningar	4
9	Strömningssavskärande fyllning.....	5
10	Serviser.....	5
11	Brunnar	5
12	Placering av huvudventiler	6
13	Sprinkler	6
14	Brandposter	6
15	Spolposter	6
16	Luftningsventil med brunn	7
17	Pumpstationer.....	7
18	Anslutning av ledningar till befintliga ledningar	8
19	Anslutning av ledningar till befintliga brunnar.....	8
20	Egenkontroll och provningar enligt kontrollplan.	8
21	Inmätningar och relationshandlingar	8
22	Krav i genomförandefasen baserat på AMA20.....	9

BILAGA 1. Relationsunderlag för VA-ledningsnät, ESEM.

BILAGA 2. Pumpstationsbeskrivning, dränkbara pumpar (med överbyggnad).

BILAGA 3. Ledningsmaterial SEVAB.

BILAGA 4. Pumpstationsbeskrivning, dränkbara pumpar (utan överbyggnad).

1 Inledning

I samband med exploateringsprojekt är det viktigt att SEVAB som VA-huvudman ges möjlighet att granska detaljprojekteringen av VA-ledningsnätet inkl. hantering av dagvatten. Efter genomförd entreprenad är SEVAB den aktör som många gånger övertar driften av ett nytt VA-system inom kommunen. Innan exploatören inleder genomförandefasen av sitt projekt behöver således ett samråd äga rum med representanter från SEVABs VA-avdelning. I detta sammanhang är det exploatörens ansvar att samråd sker.

Dokumentet *"Anvisningar och riktlinjer för VA-projektering och ledningsbyggande"* innehåller riktlinjer och anvisningar som skall följas vid VA-projektering och vid anläggande av VA-ledningar inom Strängnäs kommun. Dokumentet baseras på AMA 20 och gäller om annat inte anges. AMA koder med beskrivningar i detta dokument avser koder där SEVAB har kompletteringar eller krav enligt AMA20 RA samt AMA 20 MER.

2 Dag- och dränvatten

Dag- och dränvatten får aldrig anslutas till det kommunala spillvattennätet, vilket även regleras i ABVA. Pumpning av dräneringsvatten från fastighet kan bli aktuellt för att undvika skador på byggnader. Dagvattensystem ska dock inte utformas så att pumpning av dagvatten krävs.

2.1 Dagvattenanläggning

Med dagvattenanläggningar avses anläggningar avsedda för rening eller fördröjning av dagvatten.

Dagvattenhantering ska följa var tids gällande riktlinjer för dagvatten i Strängnäs kommun. Ledningsnät och anslutningsnivåer för dräneringsvatten respektive dagvatten ska vara utformade enligt branschstandard (dvs antagna publikationer från Svenskt Vatten). Innan detaljprojektering påbörjas ska en avvattningsplan för området levereras och föreslagna dagvattenåtgärder och fördröjningsvolymerna samrådats med SEVAB.

Samtliga dagvattenanläggningar ska vara inspektionsbara och anpassas för en långsiktig och enkel skötsel. Besiktning av dagvattenanläggningar ska utföras av besiktningsman som har relevant kunskap.

3 VA-material

Ledningsmaterial och övriga anläggningsdelar på den allmänna VA-anläggningen finns angivet i bilaga 3.

4 Ledningsdimensioner och lutningar

4.1 Avloppsledningar

Avser både spill- och dagvattenledningar. Lutningar på huvudledningar bör ligga med en lutning på minst 3 ‰. På ändledningar bör lutningen vara minst 7 ‰. De naturliga förutsättningarna är givetvis styrande. Dimensioner: Vid 5 eller färre villafastigheter används dimension $\varnothing$ 160, i speciella fall kan $\varnothing$ 110 användas.

4.2 Vattenledningar

Dimensioner: Minsta dimension på huvudledning skall vara $\emptyset$ 63. I särskilda fall kan $\emptyset$ 50 användas. Bedömning görs tillsammans med SEVAB.

5 Läggningsdjup, ledningsplacering

Placering av VA-ledningar i gata samordnas med eventuella andra ledningsslag. Om möjligt läggs ledningspaketet närmast den gatusida där flest serviser skall anläggas. Ytterkant på VA-ledningspaket bör ej ligga närmare än 3 meter från tomtgräns, kantsten etc. Rekommenderat minsta avstånd mellan VA-ledningars ytterkant och byggnad är 6 meter. Utgångspunkten för läggningsdjup ska vara minst 1,6 meters täckning. Följande gäller vid samförläggning eller förläggning av ledningar.

1. Minsta avstånd mellan el/fiber-ledning och närmaste VA-ledning och tillhörande anordningar ska vara 1,5 meter i plan. För Fjärrvärmeledning gäller minsta avstånd på 2 meter.
2. Korsning över VA-ledning ska utföras i 90 graders vinkel och minst 0,3 meter i höjd. El-, tele- och fiberledningar ska i korsningar läggas i skyddsror av typ SRN PE med markeringsremsa.
3. För övriga mindre installationer såsom el/fiberskåp, etc gäller ett skyddsavstånd på 2,5 meter från närmaste VA-ledning.

6 Ledningar i närheten till träd

För att undvika framtida problem med rotinträngning i VA-ledningar samt att minska risk för påverkan på träd när åtgärder behöver göras på VA-ledningar är det viktigt att hålla ett avstånd mellan VA-ledningar och träd. Därför föreslås följande:

1. Avstånd mellan träd och ledning måste överstiga 3 meter.
2. Där avståndet är mindre än 10 meter krävs förebyggande åtgärder såsom utformning av växtbäddar och rotspärrar.
3. Träd ska ej planteras i direkt anslutning till servisleddning eller brunn.

Fördelningen av ökade kostnader för åtgärder på ledningsnätet p.g. a närliggande träd ska regleras i avtal/särskild överenskommelse mellan SEVAB och trädägaren. Träd som bör undvikas i närheten till VA-ledningar, på grund av sina aggressiva rötter, är:

- Sykomorlönn
- Hästkastanj
- Vårtbjörk
- Platan
- Samtliga poppelarter
- Samtliga pilarter
- Pseudoacacia, robinia
- Alm, skogalm

7 LTA, Lätt tryckavlopp, ledningar i isolerlåda

I största möjliga utsträckning ska ledningarna läggas på frostfritt djup. Det ska utredas i varje enskilt fall om isolerlåda och värmekabel skall användas. En bedömning skall göras med hänsyn till markförhållanden mm.

Service dimensioner för ett hushåll: S 50/44 V 32/26.2

8 Isolering/frostskydd av ledningar

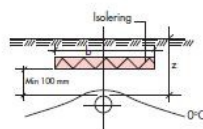
Om ledningar av någon anledning inte kan läggas på frostfritt djup skall isolering ske med horisontell isolering alt. hästskoformad eller lådformad isolering. Val av isolering ska ske i samråd med SEVAB. Som överslag kan nedanstående tabell och figur användas.

LATHUND – DIMENSIONERING

Tanken med denna lathund är att den skall kunna användas vid överslagsberäkningar och dimensionering av mindre arbeten. Värdena har tagits fram utan hänsyn till olika former av tillskottsvarme. Rörgrav i berg kräver noggrannare beräkning. Detsamma gäller för isolering i zon 6, där beräkningarna måste utgå från lokala förutsättningar.

Zon	Z (m)	Isoler-tjocklek (mm)	Isolerbredd, b, t m			
			Horisontell isolering		Hästskoformad isolering	
			sand, grus	lera	sand, grus	
1	0,5	100	2,1	1,2	1,2	
		70	2,7	1,4	1,6	
		50	-	1,8	-	
	0,8	100	1,4	0,6	0,6	
		70	1,8	0,7	0,9	
		50	2,4	0,8	1,2	
2	0,5	100	-	1,8	2,1	
		70	-	2,4	-	
		50	-	-	-	
	0,8	100	2,4	1,2	1,4	
		70	-	1,4	2,1	
		50	-	1,6	0,9	
3	1,2	100	1,8	0,3	1,2	
		70	1,8	0,3	1,2	
		50	2,1	0,3	1,5	
	0,8	100	-	2,4	-	
		70	-	-	-	
		50	-	-	-	
4	1,2	100	-	1,5	2,4	
		70	-	1,8	-	
		50	-	2,1	-	
	1,6	100	2,6	0,6	1,8	
		70	3,0	0,8	2,2	
		50	-	1,0	-	
5	1,2	120	-	1,8	-	
		100	-	2,1	-	
		70	-	2,4	-	
	16	120	3,0	1,2	2,1	
		100	-	1,5	2,6	
		70	-	1,8	-	
6	1,2	120	-	2,7	-	
		100	-	3,0	-	
		70	-	-	-	
	16	120	-	2,2	3,0	
		100	-	2,4	-	
		70	-	3,0	-	

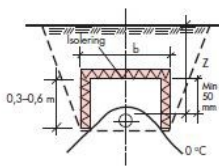
Tabell 5. Isolerbredd och tjocklek i olika klimatzoner vid olika läggningsdjup.

Figur 24. Horisontell isolering.

Figur 23. Klimatzoner.

Hästskoformad isolering.

9 Strömningsavskärande fyllning

Strömningsavskärande fyllning utförs efter behov, bl.a. om det syns tecken på stor grundvattenströmning i schakten. Vid förfrågningar bör man kalkylera med ett antal tätproppar antingen med tät lera (CEC.71) eller bentonitblandad sand (CEC.72). Längden på fyllningen skall vara minst 2,0 meter.

Där bergklackar passeras ska det bedömas om strömningsavskärande anordningar ska utföras, antingen med lera eller betong enligt EBE.21515.

10 Serviser

Serviser byggs fram till tomtgräns. Servisventiler och spolbrunnar $\varnothing$ 200mm placeras 0,5 meter utanför fastighetsgräns/arrendetomtgräns och utgör förbindelsepunkt. Förbindelsepunkten bör ligga minst 3 meter från angränsande tomt så att schaktning på tomtmark inte påverkar grannfastigheten.

Rörändan markeras med regel för framtida lokalisering av rörände. Tryckledning av PE slang dras upp 2 meter ovan marknivå.

Om tomtgräns ansluter till en blivande beläggningsskant eller dylikt är det fördelaktigt att utföra serviser 2 meter in på tomtmark. Detta förutsätter att överenskommelse har fattats med exploatören/fastighetsägaren i förväg och att exploatören/ fastighetsägaren står för denna kostnad.

Vattenledningen placeras till höger, avloppsledningen placeras i mitten och dagvattenledningen placeras till vänster sett från gatan mot fastigheten. Vid projektering och nybyggnad skall man sträva efter att ansluta serviser mot en brunn. Vattengången på förbindelsepunkten på spillvattnet skall minst vara i nivå med huvudledningens hjässa.

11 Brunnar

Som riktlinje vid projektering skall brunnar placeras vid brytpunkter $>15^\circ$ samt maximalt med ett avstånd av 90 meter. Om inga särskilda skäl föreligger skall plastbrunnar användas.

Dimensioner: $\varnothing$ 200 för servisbrunnar

$\varnothing$ 600 för genomloppsbrunnar och knutpunkter

1000-brunnar och större (nedstigningsbrunnar) bara om särskilda skäl föreligger.

Brunnar i åkermark 50 cm under och grusvägar 10 cm +/-5 cm under. OBS täta lock. Ett alternativ i åkermark är att brunn skyddas med 1 meters $\varnothing$ 800 betongrör, sticker upp 0,5 m över mark, Wavins låsbara plastlock monteras på stigarröret strax under överkant betongrör.

12 Placering av huvudventiler

Ventiler placeras i samråd med SEVAB. Vid cirkulationsplatser (rondeller) placeras ventiler inne i mitten om plats finns, i annat fall dras de ut utanför rondellen. I åkermark placeras ventil i betongrör Ø 400. I samband med att SEVAB granskar bygghandlingen kommer placering av huvudventiler att kontrolleras.

13 Sprinkler

SEVAB garanterar inte tryck och flöde varför det rekommenderas att verksamhetsutövaren installerar en sprinklertank och pump. Det maximala sprinkleruttaget som tillåts i nya sprinkleranslutningar är 10 l/s. Vid förfrågningar om sprinkleranslutningar utför SEVAB en teoretisk beräkning av kapaciteten på ledningsnätet som säkerställer att uttaget inte påverkar vattenkvaliteten negativt samt riskerar att orsaka läckor på det allmänna ledningsnätet.

Utgångspunkten är att kunden har en gemensam servis för dricksvatten och vatten till sprinkler upp till 5 l/s, så kallad boendesprinkler. Sprinklern placeras efter vattenmätaren.

För sprinkler som är dimensionerade för flöden över 5 l/s (max 10 l/s) byggs en separat servis för vatten till sprinkler. Vattnet till sprinklern mäts inte för separata sprinkleranslutningar.

Det finns en policy för nya sprinkleranslutningar som ligger på SEVABs hemsida. Där redovisas hantering av avgifter och sprinkleravtal.

14 Brandposter

Vid exploateringsområden placeras brandposter i samråd med Räddningstjänsten. SEVAB bekostar inte uppdimensionering för att klara stora släckvattenuttag. Diskussion om kostnadsfördelning tas i varje enskilt fall.

15 Spolposter

Spolposter placeras i samråd med SEVAB. Generellt placeras spolposter på ändledningarna om minst 10 villafastigheter är anslutna eller om ledningssträckan är minst 100 meter.

16 Luftningsventil med brunn

Placering av luftningsventiler på vattenledningsnätet bör utredas noggrant. Så få ventiler som möjligt skall eftersträvas. Luftningsventilen placeras i plastbrunn med dimension $\varnothing$ 1000 eller större. Lock samt luftningsventil skall isoleras.

17 Pumpstationer

I nya spillvattensystem ska självfallssystem utredas i första hand. Att få ner antalet LTA-enheter är överordnat att bygga en pumpstation med överbyggnad. Vid inrättande av pumpstation (som ägs och sköts av SEVAB) gäller förutsättningarna att:

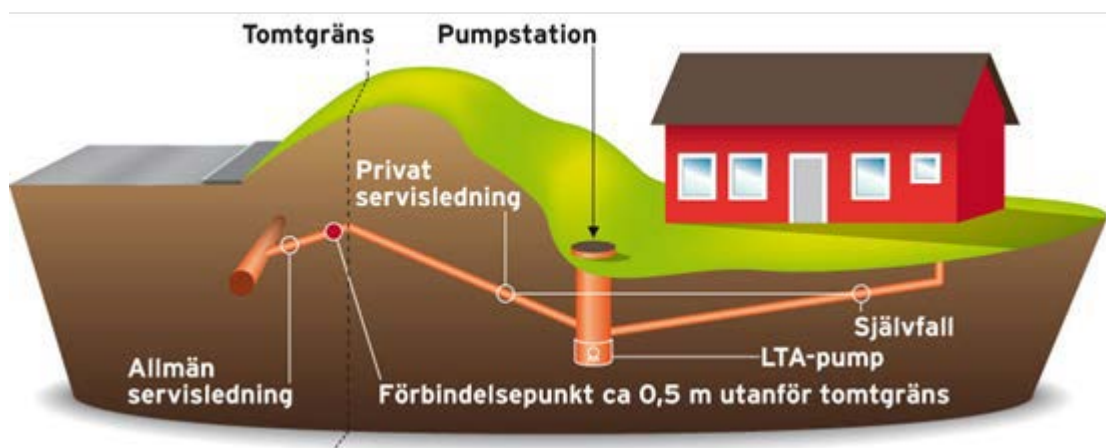
1. placeringen av pumpstationen medger anläggning av en serviceväg. Driftpersonal ska inte utföra underhållsarbete stört av trafik.
2. det går att ordna en lämplig lösning för nödbräddning

Pumpstationer som ansluter ≤ 15 fastigheter väljs en stor LTA-station (med dubbla pumpar) utan överbyggnad. Pumpstationer som ansluter > 15 fastigheter ska byggas med överbyggnad. Om < 5 fastigheter i ett område behöver ha pumplösning ska detta ordnas med villapumpar, dvs varje fastighet har sin egen pump. Pumpstationen ska utvärderas med avseende på risk för luktproblematik (vilket är en högre risk med få påkopplade fastigheter, samt hög andel icke permanentboende). Särskild kravställning för avloppspumpstationer redovisas i bilaga 2 och 4 beroende på utförande.

Dimensionering av nya pumpstationer bestäms med utgångspunkt från VAV P47 samt i samråd med SEVAB. Placering av pumpstationer utanför detaljplanerat område ska samrådas med SEVAB. Ett skyddsavstånd om minst 50 meter från närmaste bostadsbebyggelse bör eftersträvas.

17.1 Villapumpstationer

Villapumpstationer av fabrikat Xylem Compit eller SKT LPS med dränkbar skärande avloppspumpar rekommenderas. Samråd ska ske med SEVAB.

Placering: Pumpstationen ska placeras inom fastigheten och skall vara lättillgänglig med bil. Placering ska ske i samråd med SEVAB.

18 Anslutning av ledningar till befintliga ledningar

Ska ske i samråd med SEVAB. Anslutning mot trycksatta ledningar utförs av SEVAB.

19 Anslutning av ledningar till befintliga brunnar

Ska ske i samråd med SEVAB.

20 Egenkontroll och provningar enligt kontrollplan.

I samband med startmötet ska entreprenören ta fram en provtagningsplan gällande provtryckningar och vattenprovtagning för nyanlagt ledningsnät i samråd med SEVAB. En provtagningsplan ska innehålla en ledningskarta som visar vart vattenproverna ska tas. Provpunkterna ska vara namngivna. Provpunkternas namn skall kommuniceras av SEVABs projektledare med laboratorium på Hyndevads vattenverk i Eskilstuna.

En generell inställning är att alla änd- och servisledningar ska spolas ur. Det krävs två efterföljande godkända vattenprover innan systemet kan tas i drift. Entreprenören ska tillsammans med SEVABs representant gå igenom framtagna internrutiner för vattenprovtagning i nya ledningsnät.

Vid nybyggnation skall alla självfallsledningar filmas. Filmning skall utföras av godkända filmare enligt STVF.

21 Inmätningar och relationshandlingar

Inmätningar ska utföras enligt bilaga 1.

22 Krav i genomförandefasen baserat på AMA20

AMA koder med beskrivningar i detta dokument avser koder där SEVAB har kompletteringar eller krav enligt AMA20 RA samt AMA 20 MER.

B FÖRARBETEN, HJÄLPARBETEN, SANERINGSARBETEN, FLYTTNING, DEMONTERING, RIVNING, RÖJNING M M

BCB HJÄLPARBETEN I ANLÄGGNING

BCB.1 Hantering av vatten

BCB.13 Tillfällig grundvattensänkning

Skall utföras om de geohydrologiska förhållandena (grundvatten & jordarter) i området för VA-arbeten kräver detta. Val av metod för detta samt hur kontroll av sänkning sker skall beskrivas och förankras i samråd med SEVAB.

BCB.15 Tillfällig avledning av dagvatten

Entreprenören ansvarar för alla tillfälliga åtgärder som erfordras för tillfällig avledning av vatten under entreprenaden. Enbart från slam eller andra fasta föroreningar befriat länsvatten får avledas till befintliga dagvattensystem och diken. Spillvattenledning får inte nyttjas för avledande av läns- eller dagvatten. Vid avledning av länsvatten ska erforderliga åtgärder vidtas för att avskilja sand och slam. Oaktsamhet medför skyldighet att rensa och spola nyttjad ledning.

Förorenat vatten får inte pumpas i ledningssystem. Kommunens miljöenhet kontaktas för direktiv om hantering/rening.

BCB.16 Tillfällig avledning av ytvatten

BCB.161 Tillfällig avledning av dike, bäck o d

Skall utföras i erforderlig omfattning. Åtgärder för att förhindra grumling skall utföras.

BCB.3 Tillfälliga åtgärder för skydd m m av ledning och kabel

Alla åtgärder som föranleds av redovisade bef. ledningar, brunnar m m inom arbetsområdet ingår i entreprenörens åtaganden.

Befintliga eller tillfälliga ledningar och kablar skall vara i drift under byggnadstiden eller tills nya, permanenta ledningar har tagits i bruk. Ritningar över befintliga ledningar och kablar skall hållas tillgängliga på arbetsplatsen.

Påträffas ytterligare ledningar och kablar inom arbetsområdet skall beställaren/ledningsägaren omedelbart underrättas.

Ledningsägare underrättas om skada. Skadad ledning i mark skall repareras utan dröjsmål.

Erforderliga åtgärder för tillfällig flyttning, uppallning eller upphängning av befintliga kablar och ledningar skall utföras i samråd med ledningsägaren. Maskinschakt får ej utföras närmare angivet läge än 1,0 meter utan att ledningarna frilagts.

Nödvändiga förstärkningsarbeten vid korsning med befintliga kablar och ledningar skall utföras. Således skall all fyllning packas även om packning ej i övrigt är föreskriven på den aktuella sträckan.

Om skada orsakas av entreprenören, eller av denne anlitaad entreprenör, på befintlig ledning som angivits på ritning eller av nätägaren markerats på platsen, svarar entreprenören för samtliga kostnader för såväl reparation av skada som eventuella driftavbrott och driftomläggningar på ledningsnätet.

BJ GEODETISKA MÄTNINGSARBETEN

All inmätning som erfordras för entreprenaden skall utföras och bekostas av entreprenören.

BJB GEODETISKA MÄTNINGSARBETEN FÖR ANLÄGGNING & FÖR GRUNDLÄGGNING AV HUS

BJB.2 Inmätning

Koordinatsystem i plan: SWEREF991630 Koordinatsystem i höjd: RH2000.

BJB.26 Inmätning av ledning

Avser inmätning för relationsunderlag enligt YJD. Inmätning av följande rör och anordningar för självfallssystem och trycksatta ledningar ska mätas in:

- Rörledningar med brunnar, anslutningar, avstängningsanordningar o d.
- Brytpunkter och ändpunkter på rörledning.
- Del av rörledning, elkabel, fundament o d som korsats eller på annat sätt berörts av arbetet.
- Byggnader och anordningar som rörledning ansluter till.

Samtliga koordinatpunkter ska kodalas enligt bilaga 1.

BJB.3 Utsättning

Entreprenören utför all utsättning som krävs för anläggningens utförande och ansvarar ensam för riktigheten.

C	TERRASSERING, PÅLNING, MARKFÖRSTÄRKNING, LAGER I MARK M M
CB	SCHAKT
CBB	JORDSCHAKT
CBB.3	JORDSCHAKT FÖR LEDNING
CBB.31	Jordschakt för rörledning
CBB.311	Jordschakt för VA-ledning o d. Schakt för VA-ledning och dylikt skall utföras enligt principritning CBB.311:1. Med ändringar: Släntlutning (N) till 2:1. Vid ledningsgrav med flera ledningar i olika nivåer schaktas ledningsgrav med ledningshylla.
CD	MARKFÖRSTÄRKNINGSARBETE
CDB	JORDFÖRSTÄRKNING MM
CDB.512	Rustbädd för ledning Förstärkning av ledningsbädd/rustbädd ska utredas och beskrivas för SEVAB före utförande.
CEC	FYLLNING FÖR LEDNING, MAGASIN M M
CEC.2	Fyllning för ledningsbädd
CEC.21	Ledningsbädd för rörledning Sjarpkantat material större än 16 mm får inte ingå i bädd för plastledning. Bädd ska utföras för samtliga ledningar i ledningsgrav
CEC.2111	Ledningsbädd för VA-ledning Ledningsbädd ska utföras med material ur grupp 2 eller 3 B enligt tabell CE/1. Största kornstorlek får vara 16 mm. Stenmjöl 0-2 mm accepteras ej. Brandposttrumma skall ställas på en minst 0,3 m tjock dränerande bädd av makadam 16-32mm.
CEC.71	Strömningsskärande fyllning med tätjord Information om hantering av strömningsskärande fyllning beskrivs under avsnitt 9.

D	MARKÖVERBYGGNADER, ANLÄGGNINGSKOMPLETTERINGAR M M.
DBB	Lager av geosyntet
DBB.31	Materialskiljande lager av geotextil
DBB.312	Materialskiljande lager av geotextil i ledningsgrav, för perkolationsmagasin m m. Skall vara av minst bruksklass N2
DBB.31212	Materialskiljande lager av geotextil under ledningsbädd i ledningsgrav i jord Materialavskiljande lager av geotextil skall placeras enligt figur AMA DBB.31212/1 Geotextil avslutas i nivå med överkant för översta ledning i ledningsgrav.
DEF	FÖRTILLVERKADE FUNDAMENT, STOLPAR, SKYLTLAR M M
DEF.2	Anordning för skyltar för röranläggning m m.
DEF.20	Fundament för stolpe och skylt för röranläggning m m. Brunnar, ventiler brandposter samt spolposter ska märkas ut. Fundament skall vara av typ MEAG eller likvärdig. Stolpe skall utföras av korrosionsskyddat stålör, dimension 60 mm. Upp till skyddat med korrosionsskyddad vattentät huv. Stolpe av varmförzinkat stål enligt SS-EN ISO 1461. Fundament monteras enligt principritning CEB.53
DEF.23	Skylt för röranläggning m m. Samtliga ventiler och brunnar utom dagvattenbrunnar för ytvatten skall markeras. Största tillåtna avstånd mellan skylt och brunn, avstängningsanordning är 15 m. Skylt placeras om möjligt på belysningsstolpe. Följande färgkoder gäller: Blå för dricksvatten, Brun för spillvatten och Grön för dagvatten.

P APPARATER, LEDNINGAR M M I RÖRSYSTEM ELLER RÖRLEDNINGSNÄT

PB RÖRLEDNINGAR I ANLÄGGNING
Vattenledning för dricksvatten ska uppfylla kraven för godkänt dricksvatten.

Ledningar får under inga omständigheter desinficeras utan samråd och beslut från ledningsägaren (SEVAB).

PBB RÖRLEDNINGAR I LEDNINGSGRAV
Placering av VA-ledningar i ledningsgrav enligt principritning CBB.311:1.

PBB.5121 Ledning av PE-rör, standardiserade tryckrör i ledningsgrav.
Serviser ansluts till huvudledning med sadelgren med svetsände från Ø 63 och grövre, ex. RSK 241 97 30 för Ø 63 - Ø 32. Vid mindre dimensioner används T-rör, ex. RSK 241 95 88 för Ø 50 - Ø 50. Tryckspillserviser ansluts till huvudledning med grenrör med 45 graders vinkel.

Fogmetod med svetsmuff eller stumsvets får användas även på dimensioner större än 90 mm. Stumsvetsar, svetsmuffar (skarvmuffar) samt sadelgrenar ska vara inkluderade i rörkostnaden (m-pris) även för dimensioner större dim 200.

Under genomförandefasen skall rörändar i ledningsgrav förses med täta ändhuvar ur kvalitetsaspekt. Transportproppar från rörleverantör är inte godkända. Tryckledningar ska erhålla angiven tryckklass och SDR-tal nedan:

Dimension	Tryckklass dricksvatten	SDR	PE	Tryckklass spillvatten	SDR	PE
32	PN 12,5	11	80	PN 12,5	11	80
40	PN 12,5	11	80	PN 12,5	11	80
50	PN 12,5	11	80	PN 12,5	11	80
63	PN 12,5	11	80	PN 12,5	11	80
75	PN 12,5	11	80	PN 12,5	11	80
90	PN 12,5	11	80	PN 12,5	11	80
110	PN 16	11	100	PN 10	17	100
125	PN 16	11	100	PN 10	17	100
160	PN 16	11	100	PN 10	17	100
180	PN 16	11	100	PN 10	17	100
200	PN 16	11	100	PN 10	17	100
225	PN 16	11	100	PN 10	17	100
250	PN 16	11	100	PN 10	17	100
315	PN 16	11	100	PN 10	17	100

- PBB.52**   **Ledning av plaströr, avloppsrör, i ledningsgrav**
- PBB.521**   **Ledning av plaströr, markavloppsrör**
- PBB.5211**   **Ledning av PVC-rör, standardiserade markavloppsrör, i ledningsgrav.**
Gäller ledningsdimensioner upp till dn 250 mm.
- PBB.5216**   **Ledning av PP-rör, fabrikatspecifika markavloppsrör, i ledningsgrav.**
Gäller ledningsdimensioner över dn 250 mm.
- PC**   **ANSLUTNINGAR, FÖRANKRINGAR, KORROSIONSSKYDDSBEHANDLINGAR, PROVNINGAR M M PÅ RÖRLEDNING I ANLÄGGNING**
Arbete rörande anslutningar på befintligt trycksatt nät utförs eller övervakas av SEVAB. Anslutningar på självfallsledningar utförs av entreprenör efter samråd med SEVAB.

Ingrepp på SEVABs VA-system kan ha stora konsekvenser på den dagliga driften därför kan ett relativt mindre ingrepp bli väldigt omfattande. Det ligger i entreprenörens intresse att beställa anslutningsarbete av SEVAB i så god tid som möjligt.
- PCE**   **INSPEKTION AV RÖRLEDNINGAR I ANLÄGGNING**
- PCE.12**   **Inre inspektion av självfallsledning**
För TV-inspektion av självfallsledning ska utföras enligt Svenskt Vatten P93 TV-inspektion av avloppsledningar i mark. Inspektionen ska utföras av tredje part. Innan inspektionen ska ledningarna vara renspolade. Protokoll och TV3-fil med inspektionen lämnas på USB till SEVAB senast två veckor innan slutbesiktningen. SEVAB skall beredas tillfälle att närvara vid TV-Inspektion.
- PCF**   **RENGÖRING ELLER RENSNING AV HINDER ELLER DYLIKT I RÖRLEDNINGAR I ANLÄGGNING**
- PCF.1**   **Rengöring av tryckledning**
Spolning vattenledning utförs enligt VAV P77. Samt enligt av SEVAB godkänd provtagningsplan. Innan spolning startas måste SEVAB kontaktas för instruktioner. Vatten måste släppas in långsamt i det nya systemet för att undvika tryckstötter i befintliga system med driftstörningar som följd. Desinfektion utförs endast vid behov och överenskommelse med SEVAB.

Vattenprovtagning, renspolning av vattenledning ska utföras efter färdigställande enligt VAV P77. Entreprenören kallar beställaren (SEVAB) för närvaro vid vattenprovtagning. SEVABs personal alternativt entreprenörens personal med behörig provtagningsutbildning för dricksvatten tar vattenprov och lämnar in på Hyndevads laboratorium. Innan nylagd vattenledning får anslutas till befintlig ledning ska vattenprov ha bedömts som tjänligt utan anmärkning. Två efter varandra godkända vattenprov krävs.

PD	BRUNNAR OCH DYLIKT I MARK Se bilaga 3.
PCF.2	Rengöring av VA-ledning o.d. Nyanlagda självfallsledningar, brunnar och pumpsumpar ska efter färdigställande renspolas och slamsugas.
PE	ANORDNINGAR FÖR AVSTÄNGNING, TÖMNING; LUFTNING M M AV RÖRLEDNINGAR I ANLÄGGNING Se bilaga 3.
PEB	AVSTÄNGNINGSANORDNINGAR M M I MARK Se bilaga 3.
PEB.2	Avstängningsanordning på självfallsledning Materialval samråds med SEVAB.
PEB.3	Spolpost i mark <u>AMA-kod: PEB.3 Spolposter i mark</u> Fabrikat THISAB SP med PRK-anslutning Ø 40, med automatisk dränering. Se bilaga 3
PEB.4	Brandpost i mark AMA-kod: PEB.42 Brandpost Fabrikat THISAB, BPT PEH med PE sanslutning Ø110, se bilaga 3.
PF	PUMPANORDNINGAR I ANLÄGGNING
PFB	PUMPANORDNING I VA-ANLÄGGNING
PFB.3	PUMPANORDNINGAR I VA-ANLÄGGNING SEVABs kravställning på pumpstationer redovisas i bilaga 2 och 4.

Y	MÄRKNING, PROVNING, DOKUMENTATION M M
YH	KONTROLL, INJUSTERING M M
YHB	KONTROLL
YHB.1	Kontroll av anläggning
YHB.12	Kontroll av rör på ledning
YHB.1211	Tryck- och täthetskontroll av vattenledning Tryck- och täthetskontroll får ske mot befintlig ventil. Tillfälliga luftningspunkter kan fodras vid kontroll. Samråd sker med SEVAB.
YHB.1213	Tryck- och täthetskontroll av vattenledning av rör av PE, PP och PB Kontroll ska utföras enligt VAV P78 med undantaget att ledningar med tryckklass PN16 provas med 13 bar. Egenkontrollplan som skall godkännas av SEVAB ska innehålla information om lägen/sektionering och tidpunkt för kontroller. Entreprenören ska kalla SEVAB till provtryckningen senast 5 arbetsdagar innan planerat utförande. Protokoll ska vara SEVAB tillhanda senast två veckor innan slutbesiktningen.
YHB.124	Täthetskontroll av tryckavloppsledning e d
YHB.1241	Tryck- och täthetskontroll av tryckavloppsledning. Tryck- och täthetskontroll får ske mot befintlig ventil. Kontroll ska utföras enligt VAV P78 med undantaget att ledningar med tryckklass PN16 provas med 13 bar. Egenkontrollplan som skall godkännas av SEVAB ska innehålla information om lägen/sektionering och tidpunkt för kontroller. Entreprenören ska kalla SEVAB till provtryckningen senast 5 arbetsdagar innan planerat utförande. Protokoll ska vara SEVAB tillhanda senast två veckor innan slutbesiktningen.
YHB.125	Kontroll av självfallsledning e d
YHB.1251	Täthetskontroll av självfallsledning Provning skall utföras enligt VAV P91. För godkänd ledning krävs att toleransklass A uppfylls. Proppade avsättningar skall ingå i provningen. Entreprenören ska kalla SEVAB till provtryckningen senast 5 arbetsdagar innan planerat utförande. Protokoll ska vara SEVAB tillhanda senast två veckor innan slutbesiktningen.
YHB.1252	Deformationsprovning av avloppsledning Avser dag- och spillvattenledningar. Provning skall utföras enligt VAV P91. Utförs i samband med inre inspektion, se kod PCE.12.

YJD UNDERLAG FÖR RELATIONHANDLINGAR

YJD.1 Underlag för relationshandlingar för anläggning

YCE.11 Underlag för relationshandlingar för väg, plan, vegetationsyta, rörledning m m

Inmätning skall avse såväl nyanläggningar, befintliga anläggningar samt flyttning av befintliga anläggningar. Inmätningen skall utföras innan återfyllning sker. I efterhand utförd inmätning skall ske efter framschaktning av ledning. Relationsunderlag skall levereras senast två veckor före slutbesiktning till beställaren. Endast digitala underlag skall lämnas enligt bilaga 1.

I relationshandlingen ska även innehålla överkantsnivå för strömningsavskärande anordning och strömningsavskärande fyllning. Kapningsnivå för spont som lämnas kvar. Termisk isolering, frostskyddskabel och dylikt.